

گزارش جلسه کارگروه تخصصی کارشناسی دبیرخانه شورای گفت و گوی استان خراسان رضوی

عنوان جلسه: بیست و یکمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان خراسان رضوی
حذف یا کاهش عوارض خاک پولی، حذف سابقه واردات و جایگزینی سهمیه بندی ارزی واحدهای تولیدی و بازرگانی، جمع بندی نهایی مشکلات شرکت های وارد کننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز برای واردات تلفن همراه.

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۴/۱۱

روز: دوشنبه

حاضرین در جلسه:

دفتر هماهنگی امور سرمایه گذاری و اشتغال استانداری خراسان رضوی، اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی، اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی، نمایندگی وزارت امور خارجه در شمال و شرق کشور، کمیسیون هماهنگی بانکهای استان، اتاق اصناف مشهد، رئیس اتحادیه صادرکنندگان استان خراسان رضوی، رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق، رئیس کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق، کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی اتاق، انجمن مدیران صنایع خراسان رضوی، خانه صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی، رئیس اتحادیه صنف خدمات تلفن همراه و تجهیزات مخابراتی مشهد.

غائبین در جلسه:

کمیسیون صنعت اتاق.

دستور جلسه:

- طرح موانع و مشکلات دریافت عوارض متقابل از ناوگان افغانستانی (عوارض خاک پولی) و ارائه پیشنهادات اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی و کمیسیون حمل و نقل و ترانزیت و امور مرزی اتاق،
- بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سهمیه بندی ارزی واحدهای تولیدی و بازرگانی،
- جمع بندی نهایی بررسی مشکلات شرکت های وارد کننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز برای واردات تلفن همراه.

خلاصه مذاکرات

دستور کار اول: طرح موانع و مشکلات دریافت عوارض متقابل از ناوگان افغانستانی (عوارض خاک پولی) و ارائه پیشنهادات اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی و کمیسیون حمل و نقل و ترانزیت و امور مرزی اتاق.

بیست و یکمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان با دستور کار بررسی «طرح موانع و مشکلات دریافت عوارض متقابل از ناوگان افغانستانی (عوارض خاک پولی)»، «بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سهمیه بندی ارزی واحدهای تولیدی و بازرگانی» و «جمع بندی نهایی بررسی مشکلات شرکت های وارد کننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز» برگزار شد.

«علی اکبر لبافی» در این نشست اظهار کرد: مبحث «عوارض و یا خاک پولی» در مرز ایران و افغانستان، از سوی کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی در دستور کار دبیرخانه شورای گفت و گو قرار گرفته است. طبق گزارشات

واصله در پی برگزاری نشست مشترک ۱۰ دی ماه ۱۴۰۲ در زمینه تعرفه بین نمایندگان دو کشور ایران و افغانستان در مرز دوغارون، در حوزه حذف و یا کاهش عوارض، بلافاصله طرف مقابل، «خاک پولی» یا عوارض طرف خود را کاهش داده است. متقابلاً سازمان راهداری کشور، به میزان کاهش خاک پولی از سوی طرف مقابل، عوارض را کاسته است؛ اما مطالبه کمیسیون حمل و نقل اتاق مشهد، حذف کامل خاک پولی و عوارض از سوی طرفین است. همچنین کمیسیون به دبیرخانه از تبعیض موجود در این رابطه گلایه داشته و عنوان کرده از ماشین هایی که به منطقه ویژه اقتصادی و بازارچه مرزی ورود می کنند، ۱۲۰ دلار عوارض اخذ می شود؛ لذا خواستار پیگیری این موضوع از سوی دبیرخانه شدند.

«حسین محمدیان»، رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی استان نیز با بیان اینکه بالغ بر ۵۰ درصد صادرات استان به افغانستان صورت می گیرد، یادآور شد: در خصوص حذف «خاک پولی» باید به مقوله صادرات و توسعه آن توجه جدی داشت؛ چنان که این مهم باید صرف نظر از مباحث سیاسی فی مابین طرفین و در راستای دیپلماسی اقتصادی مورد بررسی قرار بگیرد. در واقع سیاست هایی باید مدنظر قرار بگیرد که خللی به حوزه صادرات وارد نکند.

برگزاری نشست با طرف افغان در خصوص حذف «خاک پولی» در ماه آینده

«نصیر برادران»، رئیس اداره ترانزیت اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای خراسان رضوی نیز تصریح کرد: عوارض «خاک پولی» توسط دولت طالبان برای ناوگان ایرانی حذف نشده بلکه کاهش یافته است که معادل آن نیز عوارض برای ناوگان دارای ملیت افغانستان هنگام ورود به قلمرو ایران، کاهش پیدا کرده است. در حال حاضر طرف افغان از ناوگان ایرانی متردد به قلمرو افغانستان ۳۸۰۰ افغانی به عنوان خاک پولی و ۱۵۰ دلار به عنوان رودپاس دریافت می کند.

وی ادامه داد: متقابلاً از ناوگان افغانستانی متردد به عمق کشور ما نیز ۱۷۵ دلار و از ناوگان متردد به پایانه مرزی و منطقه ویژه ۱۲۰ دلار اخذ می شود. البته ناگفته نماند قبل از کاهش اخیر در اقدامی یک طرفه، طرف ایرانی یکبار نسبت به اعمال تخفیف برای ناوگان افغان ورودی به مقاصد پایانه مرزی و منطقه ویژه و کاهش عوارض از ۲۴۵ دلار به ۱۲۰ دلار اقدام کرده است.

وی تصریح کرد: در مذاکرات صورت گرفته نیز مطرح شد در صورت حذف کامل «خاک پولی» از سوی افغانستان، ایران نیز متقابلاً عوارض خود را حذف می کند. لذا رودپاسی که طرف افغان نیز دریافت می کند باید حذف شود، این مهم نیز یکی از بندهای توافق در کمیته مشترک ملی در اسفندماه ۱۴۰۲ بود.

برادران یادآور شد: برای کاهش هزینه‌های بخش خصوصی و دولتی مقرر شد مشهد، میزبان نشست بعدی با افغانستان پیرامون تفاهمات مرزی طرفین در خصوص مرزهای مشترک در خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و خراسان رضوی با افغانستان باشد و جزئیات ریز این مساله در خصوص کاهش و حذف عوارض کارشناسی شود.

وی تصریح کرد: اوایل هفته جاری نیز نشست مقدماتی به صورت ویدئوکنفرانسی با مسئولین افغانستان برگزار شد، طرف افغان در این نشست عنوان کرد که خاک پولی را حذف کرده؛ اما ایران عوارض را به صورت کامل حذف نکرده است. ما نیز اخذ عوارض ۳ هزار و ۴۵۰ افغان با رسیدن را مطرح کردیم که آنان عنوان کردند این مبلغ «خاک پولی» نبوده و قول مساعد بابت پیگیری آن دادند. همچنین، مطرح شد حذف «رودپاس» نیز در دستور کار و پیگیری افغانستان است. لذا مقرر شد در نشست مشهد این مسائل بار دیگر بررسی گردد که احتمال می‌رود این نشست تا یک ماه آینده برگزار شود.

خواستار حذف کامل «خاک پولی» از سوی افغانستان هستیم

در ادامه، «ابراهیم عطایی»، نایب رئیس کمیسیون حمل‌ونقل، ترانزیت و امور مرزی اتاق بازرگانی خراسان رضوی اظهار کرد: در خصوص مقوله «خاک پولی» باید به توازن تعداد کامیون‌های افغانستانی و ایرانی توجه کرد؛ به طور مثال، ناوگان ایرانی که به خاک افغانستان تردد می‌کنند، بسیار کمتر از ناوگان است که از طرف افغانستان به ایران تردد دارند. با این حال با توجه به هزینه‌های موجود در حوزه ترانزیت و ناوگان، تقاضا می‌شود این عوارض به صورت کامل حذف شود.

در بخش دیگری از نشست، «ناصری»، نماینده وزارت امور خارجه در شرق کشور تصریح کرد: وزارت امور خارجه نمی‌تواند به لحاظ فنی به مبحث عوارض و «خاک پولی» ورود کند با این حال پیشنهاد می‌شود این مهم توسط راهداری با شدت بیشتری نه تنها در خصوص «خاک پولی» بلکه «رودپاس» نیز به صورت متقابل مورد پیگیری قرار بگیرد.

وی با بیان اینکه مباحث سیاسی با طرف طالبان به خوبی توسط وزارت امور خارجه مورد پیگیری و کنترل است، افزود: ما تمام مطالبات افغانستان را به طور دقیق در خصوص برگزاری نشست و... به اداره کل راهداری و بخش خصوصی منعکس می‌کنیم.

در بخش دیگری از نشست، «کاظم شیردل»، رئیس اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی یادآور شد: متأسفانه کشور ما از زیرساخت‌های کافی در حوزه حمل‌ونقل برخوردار نیست؛ به طور مثال بعضاً از یکسو ناوگان ایرانی فرسوده بوده و از سوی دیگر قیمت تمام شده حمل‌ونقل ناوگان ایرانی ۳ الی ۴ برابر بیشتر از حمل‌ونقل با ناوگان افغانی است لذا

باید تمرکزمان بیشتر معطوف به حل این چالشها باشد. با این حال اگر طرف افغان عوارض را کاهش و یا افزایش دهد ما نیز به همان نسبت باید عوارض را کاهش و یا افزایش دهیم.

«مهدی وطن پرست»، رئیس گروه تولید استانداری خراسان رضوی اظهار کرد: حذف موانع تجاری در عرصه بین‌المللی منافع بسیاری برای طرفین دارد؛ اما باید این مهم مورد توجه قرار گیرد که حذف «خاک پولی» چه میزان عایدی به دلار برای کشور دارد؟

تدوین گزارش کارشناسی در خصوص مزایا و معایب حذف «خاک پولی»

در ادامه این نشست، «محمدعلی امیرفخریان»، رئیس اداره بازرگانی خارجی اداره کل صمت خراسان رضوی در این خصوص اظهار کرد: به نظر می‌رسد گزارش کارشناسی جامعی باید در خصوص مزایا و معایب «خاک پولی» یا عوارض در مرزهای ایران و افغانستان تهیه شود، قطعاً در این حوزه باید از ظرفیت اتاق مشترک ایران و افغانستان استفاده کرده و نظرشان را به طور کتبی بخواهیم تا بتوان تصمیم منطقی و صحیحی در این خصوص اخذ نمود.

«امید خدادادی»، دبیر کمیسیون حمل‌ونقل، ترانزیت و امور مرزی اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز یادآور شد: پیشنهاد می‌شود تفاهم‌نامه‌ای در این زمینه منعقد گردد که از یکسو ضمانت اجرایی داشته باشد و از سوی دیگر، به نفع توسعه صادرات استان باشد.

لبافی در جمع بندی مباحث مطروحه در دستور کار نخست افزود: ابهامی در خصوص «خاک پولی» میان بخش خصوصی و دولتی وجود ندارد؛ با این حال، پیشنهادات جامعی باید در تدوین بسته پیشنهادی به منظور ارائه به طرف افغان در نشست آینده گنجانده شود و تمامی مسائل شفاف سازی شود. در مجموع، حذف کامل یا نسبی عوارض و «خاک پولی» باید به صورت متقابل صورت بگیرد. همچنین از آنجا که مطالبه کمیسیون حمل‌ونقل اتاق حذف کامل «خاک پولی» به صورت متقابل است، اداره کل راهداری استان این مساله را در نشست ماه آینده با طرف افغانستانی مطرح خواهد کرد.

دستور کار دوم: بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سهمیه بندی ارزی واحدهای تولیدی و بازرگانی

رئیس دبیرخانه شورای گفت‌وگویی استان در ادامه به دستور کار دوم جلسه مبنی بر «بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سهمیه‌بندی ارزی واحدهای تولیدی و بازرگانی» پرداخت و یادآور شد: در پنجاهمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی استان در سال ۱۴۰۲ با دستور کار «بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سیستمی سهمیه در سامانه جامع تجارت و اعمال میانگین بر اساس دو سال گذشته و ضریب ۱.۲۵ در حوزه صنعت و ضریب ۰.۸۵ برای بازرگانان» نظر به اعلام دستگاه متولی (اداره کل صمت استان) مبنی بر آن که مبنای بررسی سابقه واردات و جایگزینی سیستمی سهمیه در سامانه جامع تجارت و اعمال میانگین بر اساس دو سال گذشته و ضریب ۱.۲۵ در

حوزه صنعت و ضریب ۰.۸۵ برای بازرگانان فقط تا پایان سال اجرایی است و برای سال آینده روش سهمیه بندی تغییر خواهد کرد، موضوع جهت بررسی بیشتر به کمیسیون های مربوطه ارجاع داده شود.

وی ادامه داد: با توجه به محدودیت های فعلی باید پیشنهاد جایگزین برای سهمیه بندی ارز ارائه شود. از سویی، بر اساس بخشنامه اخیر بانک مرکزی واردکنندگان باید گزارش خود را در خصوص نحوه هزینه کرد ارز دولتی دریافتی در سال های ۱۴۰۱ الی ۱۴۰۲ مشخص کنند تا معین گردد که این واردات به چه کسی و با چه قیمتی واگذار شده است.

تغییر سهمیه واردات به میزان حداکثر ارزش واردات دو سال گذشته مبنای قانونی ندارد

در ادامه، «محمدیان»، رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی خراسان رضوی در این خصوص یادآور شد: اساسا سهمیه بندی مواد اولیه واحدهای تولیدی با شعار سال جاری مبنی بر جهش تولید در تضاد آشکار است و تغییر سهمیه واردات به میزان حداکثر ارزش واردات دو سال گذشته، هیچ گونه مبنای قانونی ندارد.

محمدیان اظهار کرد: در حال حاضر بسیاری از واردکنندگان به دلیل عدم نیاز کالاهایشان در ۳ فصل اول، مبلغ کل سهمیه را در فصل آخر استفاده می کنند که با توجه به پروسه زمان و صف های طولانی تخصیص ارز، متاسفانه موفق به اخذ این تخصیص در سال نشده و تخصیص آن ها در ابتدای سال جدید ثبت شده است و با توجه به دستورالعمل واردات وزارت صمت، سهمیه سال آن ها از بین رفته و مبلغ ارز تخصیص یافته از سهمیه سال جدید کسر می شود که این مساله باید مورد پیگیری قرار بگیرد.

با سهمیه بندی ارز به صورت فصلی مخالفیم

در بخش دیگری از نشست، «سعید بامشکی»، رئیس کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق بازرگانی خراسان رضوی تصریح کرد: آنچه مسلم است بخش خصوصی با تخصیص ارز به صورت فصلی مخالف است؛ چرا که کالاها و صنایع با یکدیگر متفاوتند؛ برخی از کالاها باید در فصل مشخصی وارد شوند مانند بسیاری از محصولات کشاورزی.

بامشکی افزود: بسیاری از کالاهای وارداتی توسط بازرگانان، به صورت مستقیم و غیرمستقیم در خط تولید کارخانجات استفاده می شود، حال سوال اینجاست چرا سهمیه ارزی بازرگانان کمتر از تولیدکنندگان است و چرا این قشر باید معادل ۸۵ درصد حداکثر واردات دو سال گذشته واردات انجام دهند؟ با اعمال سیاست های جدید بانک مرکزی در خصوص تخصیص ارز، سوابق درخشان و رتبه بندی کارخانه نادیده گرفته می شود که این مساله غیرمنطقی است.

«امیرفخریان»، رئیس اداره بازرگانی خارجی اداره کل صمت خراسان رضوی عنوان کرد: به نظر می‌رسد باید سابقه واردات به منظور تخصیص ارز به طور کلی برای واحدهای تولیدی حذف شده و ارز براساس نیازسنجی کارشناس صمت و ظرفیت واحد تولیدی (که در سامانه‌های موجود مشخص است)، تخصیص یابد.

لبافی در جمع بندی نظرات بیان شده در بخش دوم این نشست عنوان کرد: مقرر شد پیشنهاد حذف کلی سهمیه بندی ارز به دولت منعکس شود. همچنین قابلیت انتقال سهمیه ارز از یک فصل به فصل دیگر پیگیری گردد تا در بازه زمانی یک ساله قابل استفاده باشد. همچنین، سهمیه بندی ارز برای واحدهای تولیدی می‌بایست معادل سقف پروانه بهره برداری باشد و تفاوتی ندارد این سهمیه در چه بازه زمانی استفاده می‌شود.

دستور کار سوم : جمع بندی نهایی بررسی مشکلات شرکت های وارد کننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز برای واردات تلفن همراه.

لزوم جلوگیری از انحصارگرایی در واردات موبایل به منظور پیشگیری از افزایش قیمت

در ادامه، «محسن فلکی»، مسئول امور دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان در خصوص سومین دستور کار این جلسه یادآور شد: سیزدهمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گوی استان در خردادماه امسال پیرامون «بررسی مشکلات شرکت‌های واردکننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز برای واردات تلفن همراه» برگزار شد و مطالبه انجمن واردکنندگان موبایل حاکی از آن بود که واردات این کالا به صورت تخصصی صرفا در اختیار این انجمن باشد. پیرو این مطالبه، از کمیسیون توسعه صادرات، اتحادیه صادرکنندگان استان و کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی تقاضا شد نظرات خود را در این باره به دبیرخانه منعکس نمایند.

وی یادآور شد: گزارش‌ها حکایت از آن داشت که صادرکنندگان به منظور ایفای تعهدات ارزی خود گاهی چاره‌ای جز واردات موبایل ندارند. البته ناگفته نماند از آن جا که واردات این کالا به کشور سهل ورود بوده صادرکنندگان از این فرصت به منظور ایفای تعهدات ارزی خود استفاده می‌کنند.

فلکی اظهار کرد: به نظر می‌رسد در بحث واردات موبایل صرفا نباید بر مقوله «تخصص» تمرکز کرد؛ چرا که تمرکز بر آن سبب انحصارگرایی و افزایش قیمت موبایل در بازار خواهد شد. در واقع همان گونه که واردکننده می‌تواند نسبت به واردات بسیاری از اقلام اقدام کند، صادرکننده نیز نباید از این قاعده مستثنی باشد. در نتیجه برای صادرکنندگان در خصوص واردات موبایل در قبال ایفای تعهد ارزی شان نمی‌توان محدودیتی اعمال کرد.

عدم توجه به واردات تخصصی موبایل تبعات بسیاری به دنبال دارد

در ادامه، «احسان‌الدین تقی زاده»، رئیس اتحادیه صنف خدمات تلفن همراه و تجهیزات مخابراتی مشهد تصریح کرد: واردات موبایل یک بحث کاملا تخصصی است، شاهد این مدعا آن است که بعضا موبایل های وارداتی توسط صادرکنندگان از استانداردهای لازم یا اصالت کالا برخوردار نیستند؛ لذا حل این چالش ها بر عهده اتحادیه است که حتما باید به این مبحث توجه ویژه‌ای شود.

وی ضمن تاکید بر لزوم توزیع عادلانه تخصیص ارز دولتی میان تمامی صنوف خاطرنشان کرد: در حال حاضر ۳ هزار واحد صنفی در حوزه فروش موبایل در سطح شهر فعالیت دارند و اگر محدودیت های اعمال شده برای واردات تداوم یابد اشتغال موجود در این حوزه آسیب جدی خواهد دید. اگر واردات موبایل به صورت تخصصی در حیطه اختیارات انجمن واردکنندگان نباشد و تخصیص ارز نیمایی برای واردات این کالا حذف گردد، دیگر واردات این کالا توجیهی نخواهد داشت و قطعاً شاهد تبعات چشمگیری در این حوزه خواهیم بود.

بامشکی، رئیس کمیسیون مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز عنوان کرد: بخش خصوصی با اعمال هرگونه محدودیت و تبعیضی در خصوص تخصیص ارز یا چند نرخي بودن آن مخالف است؛ چرا که معتقدیم اعمال این گونه سیاست‌ها نتیجه‌ای جز فساد، رانت و امضای طلایی به دنبال نخواهد داشت. لذا تفکیک موبایل بنا به ارزش آن و سپس صدور دستورالعمل برای واردات آن غیرمنطقی است.

پیشنهاد فروش کوتاه‌مدت صادراتی به واردکنندگان موبایل

محمدیان، رئیس کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی خراسان رضوی نیز در خصوص این دستور کار گفت: واقعیت آن است صادرکنندگانی که تاکنون نسبت به واردات موبایل اقدام کرده اند، رضایتی از این حیث ندارند و صرفاً از روی ناچاری به این حوزه ورود پیدا کرده اند و گاهی زبان هنگفتی نیز متحمل شده اند. لذا پیشنهاد می‌شود اجازه واردات موبایل به انجمن تخصصی این حوزه اعطا شود؛ اما انحصاری در این خصوص وجود نداشته باشد تا صادرکنندگان نیز بتوانند نسبت به واردات موبایل اقدام کنند. هر چند که فعالیت انجمن در بازار رقابتی، مانع از ورود صادرکنندگان به این حوزه خواهد شد. در نتیجه به نظر می‌رسد مطلوب است صادرکننده از طریق فروش کوتاه‌مدت صادراتی خود به اعضای انجمن به نیاز بازار داخلی پاسخ مثبت دهد.

در بخش دیگری از نشست، «حامد حیدری»، کارشناس ارشد ارزی شورای هماهنگی بانک‌های خراسان رضوی عنوان کرد: بانک مرکزی حتی برای تامین مواد اولیه کارخانجات تولیدی با مشکل کمبود ارز مواجه است، این مساله برای واردات موبایل نیز صدق می‌کند. با این حال، همین میزان واردات موبایل نیز از طریق تهاتر و استفاده از ارز حاصل از صادرات غیر به منظور تامین نیاز بازار داخلی در چهارچوب قانون صورت می‌گیرد.

امیرفخریان، رئیس اداره بازرگانی خارجی اداره کل صمت خراسان رضوی در ادامه عنوان کرد: با توجه به سیاست‌های بانک مرکزی، بحث تخصیص ارز برای کالاهای مصرفی همچون موبایل در اولویت نیست، ضمن آن که ما محدودیت‌های اعمال شده برای انجمن واردکنندگان را به منظور حفظ اشتغالشان درک می‌کنیم. پیشنهاد می‌شود امکان واردات موبایل از طریق ارز حاصل از صادرات غیر، امکان پذیر باشد؛ اما واردات این کالا صرفاً در حیطه اختیارات انجمن واردکنندگان موبایل نباشد. همچنین بایستی صادرکننده‌ای که تمایل به واردات موبایل دارد، پروانه عمده فروشی دریافت کند.

لبافی در خصوص جمع بندی دستور کار سوم یادآور شد: در این زمینه مقرر گردید پیگیری شود تا اعمال محدودیت و ممنوعیت استفاده از ارز حاصل از صادرات غیر، برای اتحادیه صنف خدمات تلفن همراه و تجهیزات مخابراتی حذف گردد و بر اساس توافق حاصله میان صادرکنندگان و واردکنندگان موبایل، بتوان از این محل، ارز مورد نیاز را برای واردات این کالا تامین کرد.

پیشنهادات و تصمیمات

دستور کار اول: طرح موانع و مشکلات دریافت عوارض متقابل از ناوگان افغانستانی (عوارض خاک پولی) و ارائه پیشنهادات اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی و کمیسیون حمل و نقل و ترانزیت و امور مرزی اتاق.

با عنایت به مکاتبات شماره ۱۴۰۳/۱۱۴۲/د مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۲۱ و ۱۴۰۳/۱۳۶۸/د مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۳ رئیس محترم کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی اتاق بازرگانی پیرامون حذف یا کاهش عوارض متقابل خاک پولی، موضوع از طریق نامه شماره ۱۴۰۳/۱۰۵۶/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۳۰ دبیرخانه شورا جهت اخذ نظر از دستگاه‌های اجرایی منجمله اداره کل راهداری، اتاق مشترک ایران و افغانستان و ... ارسال گردید. اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای در پاسخ، طی مکاتبه شماره ۳۱/۴۱۰۵۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۴/۰۲ اعلام نمود: با توجه به نشست مشترک مرزی کشور با هیات اعزامی افغانستان در تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۰ در پایانه مرزی دوغارون، امارت اسلامی افغانستان با ارسال نامه سرکنسولگری افغانستان در مشهد به عنوان نمایندگی وزارت امور خارجه شمال و شرق از کاهش ۵۰۰۰ افغانی خاک پولی رانندگان ایرانی از ۱۴۰۲/۱۰/۱۵ اطلاع داده، که متعاقب آن سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای از تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۷ عوارض متقابل از ناوگان افغانستانی عبوری به عمق کشور ۷۰ دلار کاهش یافت.

در نتیجه عوارض خاک پولی توسط دولت طالبان برای ناوگان ایرانی حذف نشده بلکه کاهش یافته است که معادل آن برای ناوگان ملیت افغانستان نیز جهت ورود به قلمرو کشور ج.ا. کاهش یافته است.

علاوه بر آن در حال حاضر طرف افغان از ناوگان ایرانی وارد شده به قلمرو افغانستان ۳۸۰۰۰ افغانی به عنوان خاک پولی و ۱۵۰ دلار به عنوان رودپاس دریافت می کند.

در مقابل کشور ایران از ناوگان افغان ورودی به کشور ۱۷۵ دلار و از ناوگان متردد به پایانه مرزی و منطقه ویژه ۱۲۰ دلار دریافت می نماید. همچنین قبل از کاهش اخیر در اقدام یکجانبه، طرف ایرانی نسبت به اعمال تخفیف برای ناوگان افغان ورودی به مقاصد پایانه مرزی و منطقه ویژه و کاهش عوارض از ۲۴۵ دلار به ۱۲۰ دلار اقدام نموده است.

دولت افغانستان صرف نظر از مقصد تخلیه محموله کامیون های ایرانی، به محض عبور کامیون های کشورمان از منطقه صفر مرزی و ورود به گمرک مرزی اسلام قلعه و بدون پیمودن مسافتی در قلمرو کشور افغانستان، مبادرت به دریافت کامل و یکسان عوارض از ناوگان جاده ای ایرانی می نماید.

عدم اجرای عوارض قانونی موجب می شود تا کامیون های افغانستانی سهم بیشتری از جابه جایی کالا بین دو کشور را به دلیل پایین بودن کرایه حمل در اختیار گیرند. مضاف بر اینکه عدم اجرای آن موجب تضییع حقوق حق دولت خواهد شد. لذا عدم پرداخت عوارض توسط ناوگان افغانی باعث کاهش حمل و نقل کالاهای صادراتی توسط ناوگان کشورمان به افغانستان می گردد که یقیناً با کاهش درآمدهای صادراتی استان که سهم قابل توجهی از درآمدهای صادراتی و ارزی کشور را دارد همراه خواهد بود.

لذا سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای در راستای برنامه های توسعه ای دولت و به منظور حمایت از ناوگان ملی به خصوص در بخش حمل و نقل بین المللی که از جمله آن عوارض متقابل برای ناوگان ملیت خارجی در راستای رفتار کشورهای متقابل و حمایت از ناوگان داخلی است در نشست های مختلف آمادگی کاهش یا حذف بصورت هماهنگ و همزمان را اعلام نموده و مقرر است در نشست بعدی که به میزبانی مشهد برگزار می شود پیرامون چگونگی حذف یا کاهش هزینه ها در دو بخش خصوصی و دولتی تصمیم گیری شود. با عنایت به توضیحات فوق:

پیشنهادات دستور کار طرح موانع و مشکلات دریافت عوارض متقابل از ناوگان افغانستانی (عوارض خاک پولی) و ارائه پیشنهادات اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان خراسان رضوی و کمیسیون حمل و نقل و ترانزیت و امور مرزی اتاق به شرح زیر تصمیمات لازم اتخاذ گردید.

در ارتباط با عوارض متقابل و رودپاس ضمن طرح در جلسه شورای گفت و گو، اداره کل راهداری در نشست مشترک با مسئولان ذی ربط حوزه افغانستان که در سطح ملی به میزبانی مشهد برگزار می شود پیگیری نمایند تا:

الف) عوارض به طور کلی اعم از متقابل و رودپاس در حوزه راهداری و حمل و نقل جاده ای دو کشور ایران و افغانستان حذف گردد.

ب) در صورت عدم تحقق بند (الف)، میزان عوارض تعیین شده توسط دو کشور به طور یکسان تعیین و اجرایی گردد.

ت) با توجه به اظهارات رییس محترم اتحادیه صادر کنندگان در جلسه، ظرف مدت ده روز اتحادیه صادر کنندگان، اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده ای استان، کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی، دلایل قیمت تمام شده حمل و نقل بسیار زیاد ناوگان ایرانی در مقایسه با ناوگان افغانی و استفاده از ظرفیت ناوگان افغانی در ایران و چالش های احتمالی در این خصوص بررسی و اعلام نظر نمایند.

دستور کار دوم: بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سهمیه بندی ارزی واحدهای تولیدی و بازرگانی

حسب مکاتبه شماره ۶/۰۳/۳۱ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۵ ریاست محترم اتاق و دبیر شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان بوشهر پیرامون سهمیه بندی ارزی کارت های بازرگانی توسط وزارت صمت بر اساس درصدی از واردات دو سال گذشته هر کارت بازرگانی و نادیده گرفتن کلیه سوابق فعالین اقتصادی در سال های گذشته و پیامدهای آن از جمله کمبود کالا و افزایش بی رویه قیمت ها، رونق واردات از مبادی غیرقانونی قاچاق کالا، اختلال در نظام اقتصادی و درآمدهای دولت از محل حقوق و عوارض ورودی قانونی کالا را باعث می شود.

در پنجاهمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۲/۱۱/۰۹ با دستور کار " بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سیستمی سهمیه در سامانه جامع تجارت و اعمال میانگین بر اساس دو سال گذشته و ضریب ۱/۲۵ در حوزه صنعت و ضریب ۰.۸۵ برای بازرگانان " با توجه به اعلام دستگاه متولی (اداره کل صمت استان) مبنی بر آن که مبنای بررسی سابقه واردات و جایگزینی سیستمی سهمیه در سامانه جامع تجارت و اعمال میانگین بر اساس دو سال گذشته و ضریب ۱/۲۵ در حوزه صنعت و ضریب ۰.۸۵ برای بازرگانان فقط تا پایان سال اجرایی است و برای سال آینده روش سهمیه بندی تغییر خواهد کرد .

انجمن مدیران طی مکاتبه شماره ۴۰۳۱۷۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۷ اعلام نمود، از آنجا که در برخی کارخانجات به دلیل بازسازی و نوسازی ممکن است میزان تولید در دو سال قبل کاهش داشته، لذا مصرف مواد اولیه به تبع آن کاهش یافته باشد، لکن همزمان خطوط جدید در واحد مستقر و اکنون آماده بهره برداری شده باشد، این نحوه تخصیص عملاً مغایر با شعار سال تلقی می گردد همچنین واحدهایی که نیاز به واردات ماشین آلات برای طرح های توسعه و تکمیلی خود دارند، قطعاً به میزان بسیار بالاتری ارز نیاز خواهند داشت. از طرف دیگر باید در نظر داشت شرکت هایی ممکن است در شرف تعطیلی باشند و حداکثر ارز ممکن را دریافت نمایند و آن را در خارج از مسیر تولید صرف نمایند. در خصوص شرکت های بازرگانی نیز ممکن است واحدی شبکه فروش و توزیع خود را در سراسر کشور توسعه داده باشد و به میزان ارز بالاتری برای پاسخگویی مناسب تر به مشتریان نیازمند باشد و به این ترتیب با نارضایتی مشتریان مواجه گردد. بنابراین به نظر می رسد بخشنامه مذکور نیازمند بازبینی و اصلاح جدی می باشد. کمیسیون توسعه صادرات و مدیریت واردات و بازرگانی داخلی اتاق نیز طبق مکاتبه شماره ۱۴۰۳/۰۲/۲۳ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۲۳ نظرات خود را به شرح ذیل اعلام نمودند:

۱- اساساً سهمیه بندی مواد اولیه واحدهای تولیدی با شعار سال جاری مبنی بر جهش تولید در تضاد آشکار است.

- ۲- تغییر سهمیه واردات به میزان حداکثر ارزش واردات دو سال گذشته، هیچگونه مبنای قانونی ندارد و فقط در تبصره ۳ بند ۲ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی مقررات صادرات و واردات سقف ارزشی واردات برای دریافت کنندگان کارت بازرگانی در سال اول بر اساس رتبه‌بندی اعتباری سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری تعیین شده است.
- ۳- نظر به اینکه بسیاری از کالاهای وارداتی که توسط بازرگانان به صورت مستقیم یا غیر مستقیم در خط تولید کارخانجات استفاده می‌شود، چنانچه این روش ادامه داشته باشد سهمیه بازرگانان به سمت صفر میل می‌کند.
- ۴- بسیاری از کالاها مصارف فصلی دارند و صاحبان کالا فقط در یک فصل خاص واردات انجام می‌دهند.
- ۵- بسیاری از واردکنندگان بدلیل عدم نیاز کالاهایشان در ۳ فصل اول، مبلغ کل سهمیه را در فصل آخر استفاده می‌کنند که با توجه به پروسه زمان بر و صف‌های طولانی تخصیص ارز، متأسفانه موفق به اخذ تخصیص ارز در سال نشده و تخصیص آنها در ابتدای سال جدید ثبت شده است و با توجه به دستورالعمل وزارت صمت سهمیه سال آنها از بین رفته و مبلغ ارز تخصیص یافته از سهمیه سال جدید کسر می‌شود.
- ۶- با توجه به اینکه ملاک سهمیه‌بندی میزان واردات در سال یا سال‌های قبل می‌باشد بنابراین واردکنندگان سعی می‌کنند تا از حداکثر سهمیه تعلق یافته (بیشتر از نیاز واقعی) استفاده کنند تا برای سال‌های بعد سهمیه آنها کاهش پیدا نکند که این امر خود باعث افزایش تقاضا برای دریافت ارز و ایجاد صف‌های طولانی تخصیص می‌شود.
- ۷- با توجه به اینکه ملاک سهمیه‌بندی حداکثر واردات دو سال (۱۴۰۰ و ۱۴۰۱) تولیدکنندگان و بازرگانان می‌باشد و از طرفی این ۲ سال، سال‌های رکود بوده است، بنابراین کلیه سوابق فعالین اقتصادی که سال‌ها در حوزه تجارت و واردات فعالیت داشته‌اند نادیده گرفته شده است.
- ۸- این سهمیه بندی تاثیر مستقیم و منفی بر مصرف کنندگان نهایی (مردم) خواهد گذاشت، چرا که عمده واردات کشور مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای هستند که توسط واحدهای تولیدی و بازرگانان وارد کشور می‌شود.
- ۹- چنانچه تجدید نظری در این تصمیم نشود، شاهد رشد واردات از مبادی غیر رسمی و قاچاق کالا خواهیم بود.
پس از بحث و بررسی پیرامون موضوعات فوق مقرر گردید:

پیشنهادات دستور کار دوم بررسی حذف سابقه واردات و جایگزینی سهمیه بندی ارزی واحدهای تولیدی و بازرگانی

نظر به اینکه بر اساس دستورالعمل نحوه انجام و تایید ثبت سفارش ارزی واحدهای تولیدی، بازرگانان سهمیه ارزی سال ۱۴۰۳ در قالب دستورالعمل شفاف سازی گردیده و از جمله در بند ۱۵ دستورالعمل موضوع انتقال سهمیه از فصلی به فصول دیگر و در مجموع برای یکسال قابل استفاده نموده است لذا عملاً درخواست مورد نظر مشخص و شفاف سازی گردیده و از این بابت مانع خاصی وجود ندارد و لیکن در خصوص تعیین سهمیه ها مقرر گردید پیشنهاد گردد، سهمیه بر مبنای سنوات گذشته حذف و بر اساس ظرفیت تعیین شده در پروانه بهره برداری و برنامه تولید در سال ۱۴۰۳ و با تشخیص صمت صورت پذیرد.

دستور کار سوم: جمع بندی نهایی بررسی مشکلات شرکت های وارد کننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز برای واردات تلفن همراه.

نظر به برگزاری سیزدهمین جلسه دبیرخانه شورای گفت و گو مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۷ با دستور کار "بررسی مشکلات شرکت های وارد کننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز برای واردات تلفن همراه، ارجاع شده از دومین جلسه کارگروه بررسی و پاسخ گویی به مشکلات فعالین اقتصادی" مقرر گردید: در خصوص مشکلات واردکنندگان تلفن همراه، بحث «واردات تلفن همراه در قبال صادرات به غیر» و حذف محدودیت واردات تلفن همراه با ارزش بیش از ۶۰۰ و کمتر از ۶۰۰ دلار به طوری که واردکنندگان اجازه واردات تلفن همراه چه کمتر از ۶۰۰ دلار و چه بیش از آن را نظیر صادر کنندگان داشته باشند و در جلسه ای دیگر در دبیرخانه شورا با حضور اتحادیه صادرکنندگان، کمیسیون های توسعه صادرات و مدیریت واردات و بازرگانی داخلی، اتحادیه واردکنندگان تلفن همراه مجددا کلیه جوانب «واردات در قبال صادرات به غیر» جهت طرح در شورا مورد بررسی قرار گیرد. لذا پس از بحث و بررسی مقرر گردید:

پیشنهادات جمع بندی نهایی بررسی مشکلات شرکت های وارد کننده تلفن همراه پیرامون طولانی شدن روند تخصیص ارز برای واردات تلفن همراه.

باعنایت به توضیحات و مذاکرات انجام شده، هر چند در بند ۶۹ دستورالعمل نحوه انجام و تایید ثبت سفارش ارزی واحدهای تولیدی، بازرگانان سهمیه ارزی سال ۱۴۰۳، میزان مجاز واردات تلفن همراه در سال ۱۴۰۳ تعیین گردیده است و لیکن با توجه به ادله ارائه شده مقرر شد به شورای گفت و گو پیشنهاد گردد.

- در ارتباط با موانع و چالش های حوزه شرکت های وارد کننده تلفن همراه مقرر گردد، این شرکت ها از صادرات غیر بتوانند استفاده نمایند.